

150 jaar Carolus Borromeus zusters in 's-Hertogenbosch, het verhaal van 4 ziekenhuizen

12 Mei 1876 arriveerden 5 zusters uit Trier op uitnodiging van bisschop Zwijsen op het treinstation van de stad om hier ziekenzorg te leveren, wat zij gingen doen vanuit hun gesticht aan de Jan Heinsstraat.

Hun zorg was zoveel beter dan in het Groot Ziekengasthuis dat zij ook daar gevraagd werden om de ziekenzorg op zich te nemen. Inmiddels vestigden zich ook nog eens Duitse broeders van Johannes de Deo uit Montabaur in de stad en gingen ziekenzorg aan mannen verlenen.

Daar in alle ziekenhuizen de zorg geleverd werd door katholieke religieuzen, stichten de protestanten in 1914 een protestants ziekenhuis op het bastion Vught. Daarmee had 's-Hertogenbosch als middelgrote stad een voor die tijd ongekend aantal van 4 moderne ziekenhuizen.

De 4 ziekenhuizen waren markante monumentale panden (2 ervan staan er nog). Samen met de verschijning in habijten en pijen van de zusters en broeders waren zij deel van het cultuur historisch stadsbeeld van toen.

In 1963 vertrokken de broeders uit de stad en in de jaren '90 stopten de laatste zusters met hun werkzaamheden in het ziekenhuis. Met de ontkerkelijking van Nederland werd het aantal zusters steeds kleiner. 2019 vertrokken de laatste zusters uit de stad naar het st Jozefoord in Nuland, gesticht als rusthuis voor religieuzen door de zusters van de Choorstraat. Daar verblijven nu nog 5 Carolus zusters.

Anno 2026 is er nog veel markant materieel erfgoed in de stad en zijn er nog velen die zich de zusters herinneren. Zij hebben met de zusters samen gewerkt of hebben er zorg van ontvangen. Daarnaast werken velen in het Jeroen Bosch Ziekenhuis, een fusie van de 4 oude ziekenhuizen van de stad, of hebben daar zorg ontvangen. De voormalige ziekenhuizen en kloosters worden door velen gebruikt als werkplek of verblijfplaats.

In 2026, het 150-jaar jubileum van de komst van de zusters, willen wij dit erfgoed (her)beleven met al diegenen die herinneringen hebben of die willen weten wat het verhaal is achter deze instanties en gebouwen waar zij werken of verblijven.

Werkgroep van heemkundigen, in het verleden verbonden aan het ziekenhuis:

Ton de Jong, Bert van Zutphen, René Dupuis, Liesbeth Verhoeven

contact: 150jaarCarolusZusters@ziggo.nl